

Voor hen, die er van doordrongen zijn, dat tal van artsen staan tegenover machten, voor welke ideale beginselen geen waarde hebben en wier besluiten alleen door opportuniteit worden gemotiveerd, is een ander standpunt noodzakelijk. De ondergeschikte ambtenaren hebben dat reeds lang begrepen en zij hebben verkregen, dat er naar hun bezwaren (die zeer dikwijls uitsluitend stoffelijk zijn) wordt geluisterd en dat eraan wordt tegemoet gekomen, omdat zij door een organisatie worden gesteund. Laten de artsen zich dat voor gezegd houden. Men geeft dien georganiseerden ambtenaren behoorlijk antwoord, als zij iets vragen, als zij op verkeerde toestanden of verhoudingen wijzen; kortom zij worden als mondig en vol beschouwd. Voor de geneeskundige ambtenaren kan zoo iets nog niet worden gezegd. Voor de laatsten bestaat inderdaad nog geen goed gesteunde rechtspositie.

Met allen eerbied voor het ideale in de uiteenzetting der 84, kan ik niet nalaten als mijn meening uittespreken, dat hun standpunt zoo goed als geen rekening houdt met de nieuwere maatschappelijke toestanden. Zooals die nu zijn, wordt er niet gevraagd naar de ideale beginselen van den geneesheer bij de behartiging van de belangen der lijders, maar er wordt gelet op de macht, die hij achter zich heeft, om aan de verwezenlijking dier beginselen kracht bij te zetten. Het is, dunkt mij, voldoende duidelijk geworden, dat in de tegenwoordige maatschappij naar hem wordt geluisterd, die door een syndicaat wordt gesteund. Indien zich die overtuiging thans bij vele leden uit, indien zij die aan de Mij. opdringen en de Mij.-vergaderingen daarvan de gevolgen ondervinden, dan lijkt mij dat veroorzaakt door het eigenaardige van vele maatschappelijke veranderingen, die, als een lawine aangroeiend, plotseling schijnen te overrompelen. Reeds te lang hebben de stoffelijke en rechtsbelangen op een voldoende behartiging gewacht. Eindelijk is de tijd der vervulling aangebroken. Zij, voor wie die belangen niet dringend zijn, moeten wat geduld hebben, totdat er weer evenwicht is gekomen. Laten zij gelooven, dat nu nog menigmaal hun collega's gedwongen worden te kiezen tusschen hun beginselen en hun betrekking.

Den Dolder, 9 Maart 1919.

W. H. COX.

II.

Ziedaar het „onbegrensd egoïsme” („zonder twijfel”) der specialisten, via gemis aan altruïsme, door prof. KOUWER herleid tot het verkiezen van verbetering der specialistische hulp voor ziekenfondsleden boven een vermindering van het aantal ingeschrevenen per huisarts! Voor de mogelijkheid, dat anderen van het standpunt der geneeskundige verzorging uit tot deze opvatting kunnen geraken, is in dezen gedachtengang zelfs geen plaats. Anders zou toch allicht ook prof. KOUWER niet uitsluitend minder lofwaardige motieven bij zijn tegenstanders onderstellen. Evenwel, zelfs indien men met prof. KOUWER binnen den gezichtseinder van het materiele wil blijven, is er reden voor tal van specialisten, om zich door zijn vernietigend oordeel pijnlijk getroffen te voelen. Ligt er niet een volslagen miskenning in van den materieelen kant der specialistenactie, dat prof. KOUWER, met kennelijke voldoening terugblikkend op „de specialisten, die gaarne om niet het ruime arbeidsveld aanvaardden, dat de fondspractijk hun aanbod”, stilzwijgend voorbijgaat aan de verandering der tijden, die thans menigen specialist voor een behoorlijk bestaan niet minder belanghebbend bij een goed geregelde deelneming aan ziekenfondsen doet zijn dan het gros der huisartsen?

Ik vraag mij af, of prof. KOUWER, waar hij den staf breekt over anderen, wel ernstig getracht heeft zich in hun omstandigheden te verplaatsen. Die vraag klemt nog meer, waar het geldt het „letterlijk door niets gerechtvaardigd wantrouwen” der specialisten. Is het dan geen evidente rechtvaardiging van een gemis aan vertrouwen in de C. O., dat dit college zelf reeds lang openlijk er op wijst, niet voor de belangen der specialisten, soms strijdig met die der huisartsen, te kunnen opkomen? Weet prof. KOUWER dan niet, dat de C. O., zich practisch voor de keuze geplaatst ziende, alleen de behartiging der huisartsenaangelegenheden in haar vaan is blijven voeren? Is hier, waar en degenen, om wier belangen het ging, zich onvoldaan gevoelden, en het lichaam, dat die belangen

oorspronkelijk te behartigen had, zich daartoe onbekwaam verklaarde, plaats voor den oorveeg van den buitenstaander?

En vertrouwen in hoofdbestuur en Maatschappij? Moet ik hier uitweiden over de onverkwikkelijke gevolgen, voor het afdeulingsleven door de minderheidspositie der specialisten teweeggebracht bij behandeling van ziekenfondskwesties? Neen, ik geloof, dat prof. KOUWER, die thans als hoofdbestuurder stellig wel de gelegenheid zal aangrijpen om zich in de desbetreffende archiefstukken — enquête-lijsten enz. — te oriënteren, bij nader inzien wel tot de meening zal geraken, dat, bij gebreke aan initiatief in de organen der Maatschappij, de tijden rijp waren voor een actie der specialisten. Zelfs ten huidigen dage is door de Maatschappij, die toch zoo gaarne op de medische ethiek in haar programma wijst, de misstand nog niet gebrandmerkt, dat in tal van fondsen de huisarts, direct of indirect, onvermijdelijke specialistische hulp betaalt, een misstand, die de Maatschappij zelfs aangewreven wordt door ziekenfondsen, welke zeer goed beseffen, dat, met het oog op de geneeskundige verzorging, voor den huisarts onder geen omstandigheid geldelijk belang van invloed mag zijn, mag kunnen zijn, op het trekken van de grenzen voor de noodzakelijkheid van specialistische hulp. Ik zal mij tot dit ééne voorbeeld bepalen, dat dan toch wel aantoot, hoe in de verlangens der specialisten niet alles kortweg onredelijk is.

Voor het overige wekt het verbazing, prof. KOUWER — een der voormannen van een particuliere actie tegen een met op één na algemeene stemmen door het parlement der Maatschappij genomen besluit — het verwijt van wantrouwen in de algemeene vergadering tot de specialisten te hooren richten.

In het bovenstaande gaat het niet om kwesties als die van vertegenwoordiging der organisaties in het hoofdbestuur. Voor zakelijke critiek op dergelijke ingrijpende hervormingen zullen ook de specialisten niet en bloc onvatbaar zijn, en ik persoonlijk wil gaarne toegeven, dat ik in menig opzicht mede kan gaan met hen, die gevaarlijk verkeerde koppelingen ontwaren in het schakelbord der Maatschappij. Maar men werpe, wrokkend tegen „de specialisten”, toch niet met het badwater het kind in het riool! Ook niet in den vorm van een les aan „een groot deel der specialisten van de jongere garde”, voor wie een „verduidelijking” „niet overbodig schijnt”.

Over hetgeen in prof. KOUWER's verduidelijking aanknooppingspunten biedt voor een discussie, heb ik gemeend in het kort een en ander in het midden te moeten brengen. De „welgemoedheid”, waarmede prof. KOUWER de uitdrukking „onbehoorlijk” terugneemt voor „onkiesch”, ga ik evenwel liever zonder commentaar voorbij.

Delft, 9 Maart 1919.

J. G. SCHNITZLER.

III.

Het jongste ingezonden stuk van collega HAMAKER ving aan met een aangename verrassing. De schildering van ons vakorganisatiestreven was in zijn eerste artikel van dien aard, dat ik daarin zag het mooiste, wat er te bereiken is. Men spreekt dan van een modelbeeld, een ideaal. Zulk een ideaal is meestal (niet altijd, zooals HAMAKER meent) iets in de verte, iets van de toekomst. Wij, gelukkige geneeskundigen van het jaar 1919, hebben het voorrecht datgene, wat ons als een ideaal voorkwam, reeds aanwezig te vinden in den bestaanden toestand. Zoo vertelt ons HAMAKER. Wij zouden gejuicht hebben, indien de verdere lezing ons niet ontuchtend had. Daar hooren wij: „Hij (n.l. HERTZBERGER) beweert, dat ik betoog, dat onze vakactie geheel altruïstisch is en ook al zouden wij volgens het ideaal van HAMAKER voor onze vakbelangen willen en kunnen opkomen ten voordeele van anderen¹⁾. Waar hij dit vandaan haalt, is mij volkomen onduidelijk, want het staat heusch niet in mijn stukje.” Ziedaar de ontuchtering. Ik meende het zoo duidelijk in het eerste stukje gelezen te hebben. Daar staat toch: „Dan zou hij weten, dat bij dat alles (n.l. de ziekenfondsactie) het stoffelijke belang van den geneesheer nog steeds op den achtergrond staat”²⁾. Mij dunkt,

1) Cursiveering van HAMAKER.

2) Cursiveering van mij.